

جراحی فک و صورت

مقدمه جراحی فک و صورت

اقوام و ملل مختلف برای خود معیارهای متفاوت و حتی متناقضی برای زیبایی دارند. اما یک نکته مشترک در تمام این اقوام و کشورها بحث تناسب و هارمونی است که بر مبنای عقاید همان قوم و نژاد تعیین می شود.

مثلاً در نژاد آفریقایی هر دو فک بیرون زده و جلو آمده است که از نظر مردم بسیاری از کشورها نازیباست اما در میان خود آفریقایی ها زیبا و متناسب تلقی می شود. بنابراین اجزای صورت و بدن تعیین کننده زیبایی با توجه به معیارهای قومی و نژادی است. در نتیجه در صورت باید تمام اجزا را باهم در نظر بگیریم. اینکه بیاییم و روی یک جزء صورت دست بگذاریم و فکر کنیم با دستکاری آن صورت ما زیباتر می شود طرز فکر اشتباهی است.

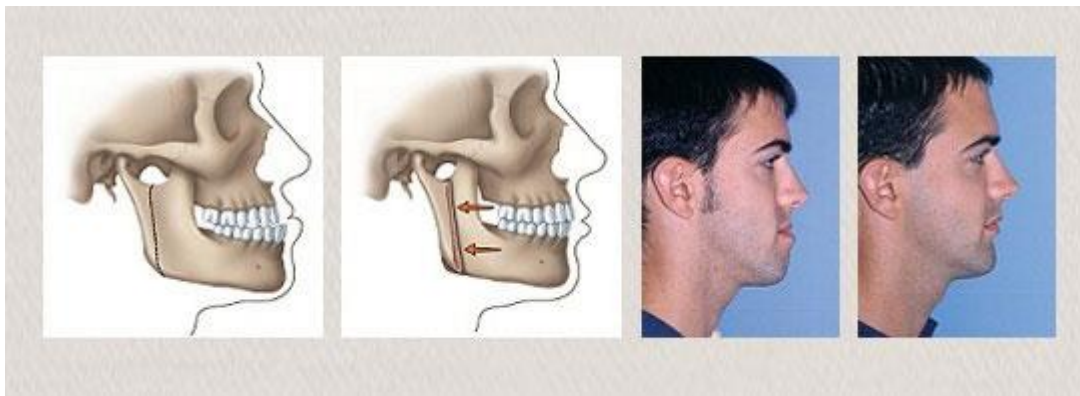
برای تعیین تناسب چهره باید تمام اجزا آن از قبیل موها، پیشانی، ابروها و ... بررسی شوند که فک بالا، پایین و دندانها هم از جمله همین اجزا هستند. بعضی اوقات افراد فکر می کنند اگر تغییری در فکشان داده شود چهره شان زیباتر می شود در صورتی که شاید اصلاً فکها مشکلی نداشته باشند و ناهنجاری مربوط به قسمت دیگری از صورت باشد. ناهنجاریهای فکاز مشکلات شکلی فک با عنوان ناهنجاریهای فک یاد می شود. این ناهنجاریها می توانند مادرزادی باشند یعنی مشکل فک بصورت ژنتیکی به بیمار ارث رسیده باشد. گروه دیگر ناهنجاریهای اکتسابی هستند، مثل مکیدن انگشت در دوران کودکی یا ضربه خوردن به فک در دوران کودکی و نوزادی که ممکن است باعث بروز ناهنجاریهای شدیدی در فکها شود. بطور کلی ناهنجاریهای فک یا عقب ماندگی رشدی هستند یا زیادی رشد؛ ممکن است ناهنجاری زیادی رشد یا عقب ماندگی رشد فقط در یک فک دیده شود یا اینکه هر دو فک جلو زده یا کوچک باشند. حتی امکان دارد یک فک بیش از حد طبیعی رشد کرده باشد و یک فک کمتر از حد! عقب ماندگی رشد فک در عقب ماندگی رشد فک یکی از اصلی ترین عوامل ایجادکننده، ضربه به فک و به مراکز رشدی فک در هنگام کودکی است. این حالت معمولاً در فک پایین اتفاق می افتد و در نتیجه فک پایین عقب بوده و کوچک می ماند.

برای جراحی فک باید تا سن ۱۸ سالگی برای آقایان و کمی زودتر از ۱۸ سالگی برای خانمها صبر کنیم. علت، ادامه رشد فک تا این سنین است. اگر این ناهنجاری زودتر از ۱۸ سالگی جراحی شود به دلیل باقی ماندن مقداری از رشد، فک مجدداً به وضعیت اول خود برمیگردد.

تجویز جراحی برای این که جراحی فک تجویز شود اول باید عامل ایجاد کننده ناهنجاری مشخص شود. چون شاید اصلاً مشکل از فک نباشد. سپس تناسب اجزای صورت و وضعیت ناهنجاری فکی در کل صورت مد نظر قرار میگیرد. در اینجا ما معمولاً از روشهایی مثل رادیوگرافی، عکس از چهره یا تهیه مدل های گچی از فکین برای بررسی بهتر ناهنجاری استفاده می کنیم. به این ترتیب ما متوجه می شویم که آیا اصلاً ناهنجاری فکی وجود دارد یا خیر و اگر وجود دارد چه عاملی آنرا ایجاد کرده و چطور باید آنرا با توجه به سایر اجزای صورت تصحیح کرد.

درمان تیمی

جراحی فک اغلب یک کار تیمی است که با همکاری جراح دهان و فک و صورت و متخصص ارتودنسی انجام می شود.

برای انجام یک درمان ایده آل باید روابط فکی و دندانی بیمار تصحیح و تثبیت شود که به همین دلیل معمولاً بیمار قبل از جراحی توسط ارتودنسیست تحت درمان قرار میگیرد تا قوس های دندانی و خود دندانها وضعیت ایده آل برای جراحی را بدست آورند و پس از آن جراحی انجام شود.

بعد از تشخیص دقیق ناهنجاری و طراحی درمان جراحی، معمولاً ترجیح می دهیم تا از یکی دو سال قبل از عمل، درمان ارتودونسی برای جراحی آغاز شود تا وقتی بیمار به سن ۱۸ سالگی رسید بلافاصله جراحی انجام شود و برای بیمار زمانی از دست نرود و ناهنجاری هرچه زودتر برطرف شود.

مراحل آماده سازی بیمار برای جراحی:

روش Model Surgery

در این قسمت یک هفته قبل از عمل توسط تکنسین قالبهای گرفته شده از فک بالا و فک پایین توسط وسیله ای بنام Face Bow در دستگاهی بنام آرتیکولاتور قرار میگیرد و در وسیله ای بنام Splint ساخته میشود که در هنگام جراحی جهت تعیین موقعیت جدید فک بالا و فک پایین نقش مهمی ایفا میکند.

ریکاوری

بیمار بعد از عمل یک شب در بیمارستان است و روز بعد مرخص می شود. ما معمولاً بیشتر از یک شب این قبیل بیماران را در بیمارستان نگه نمی داریم مگر بیمار شرایط پزشکی ویژه ای داشته باشد. بیمار بلافاصله می تواند وارد زندگی اجتماعی شده و حتی سر کار برود. بعد از جراحی مقداری تورم در صورت ایجاد می شود که کاملاً طبیعی ست. این ۳-۴ روز الی یک هفته بعد از جراحی وجود دارد و به مرور برطرف می شود. خون مردگی و کبودی معمولاً دیده نمی شود مگر در افراد مسن تر.

خط برش جراحی

یکی از سوالات رایج بیماران درباره محل جراحی و باقی ماندن رد جراحی روی صورت است. امروزه تمامی جراحی های تصحیح ناهنجاری های فک از داخل دهان انجام می شود. بنابراین روی صورت هیچگونه اثری به جای نمی ماند و نگرانی بیماران در این زمینه بی مورد است.

سیستم فیکساسیون:

بطور کلی در روش ما تمام جراحی‌ها از روش تثبیت استخوان با پیچ و پلاک استفاده می‌شود و بیمار می‌تواند دهان خود را بلافاصله بعد از جراحی باز کند. کلاً جوش خوردن استخوان یک ماه و نیم طول می‌کشد اما پیچ و پلاک‌ها آنقدر مقاومت دارند که بیمار قبل از جوش خوردن کامل استخوان بتواند رژیم غذایی عادی داشته باشد.

مراقبت‌های بعد از جراحی

بیماری که تحت عمل جراحی فک قرار گرفته باید مراقب باشد تا ضربه ای به فک وارد نشود چون می‌تواند باعث جابجایی استخوانها شده یا ابزارهای نگهدارنده داخل فک را شل کند. بیماران بهتر است از مسافرت‌های طولانی پرهیز کنند و در خودرو باید حتما کمربند ایمنی را ببندند. بهتر است این بیماران تا مدتی از ورزش‌های سنگین خودداری کنند. رعایت بهداشت برای این بیماران بسیار مهم و واجب است. این افراد از روز بعد از عمل باید مسواک بزنند و دهان خود را با دهانشویه شستشو بدهند.

ارتودونسی بعد از جراحی

بیمار بعد از اتمام جراحی باید تحت کنترل جراح و ارتودونتیست باقی بماند. یکی از مشکلات بعد از جراحی های تصحیحی فک، تمایل عضلات فک برای برگشت به حالت قبل از جراحی است. عضلات به خاطر عادت قصد دارند به وضعیت قبلی برگردند و طبعاً کشش آنها می تواند فک را هم به وضعیت قبل از جراحی برگردانده و باعث شکست جراحی شود. باید با این کشش عضلانی مقابله شود که از طریق استفاده از دستگاه های ارتودونسی این کار صورت می گیرد. ارتودونسی بعد از جراحی در واقع مرحله نهایی درمان است که تغییرات جزئی در وضعیت دندان ها اعمال می شود و بعد از ۲-۳ ماه دستگاه های ثابت از داخل دهان برداشته شده و پلاک های متحرک برای تثبیت وضعیت دندان ها در مرحله نگهدارنده به بیمار داده می شود.

جراحی های مکمل

همانطور که اشاره شد در این قبیل جراحی ها باید تمام اجزای صورت را در نظر گرفت. گاهی اوقات یک بینی به ظاهر بزرگ است اما علت آن بزرگی بینی نیست بلکه کوچکی فک بالا است. گاهی اوقات بعد از جراحی فک دیگر بینی هم در صورت بیمار متناسب به نظر نمی رسد و بهتر است جراحی شود. یک اشتباه بسیار بزرگ عمل زیبایی بینی قبل از جراحی فک است. در خیلی از این موارد وقتی فک (بخصوص فک بالا) بعد از بینی جراحی شود بینی جراحی شده زیبایی و تناسب خود را از دست داده و حتی زشت و ناخوشایند به نظر می رسد.

بنابراین اگر قرار است بیمار هم تحت عمل جراحی فک قرار گیرد و هم بینی جراحی شود، به عنوان یک اصل اول فک باید جراحی شود و بعد از آن بینی. گاهی اوقات گونه های بیمار نیز نیاز به تصحیح دارند به خصوص بعد از جراحی فک. معمولاً این مسأله از قبل برنامه ریزی می شود و در صورت نیاز اغلب بیمار بصورت همزمان و در یک جراحی گونه ها نیز به همراه فک ها تصحیح می شوند.

بعضی اوقات چانه بیمار نیز کوچک بوده و احتیاج به عمل دارد. ما دو نوع جراحی برای چانه داریم. یکی استفاده از پروتز و دیگری بریدن استخوان چانه و تغییر موقعیت آن است. روش دوم روش علمی تر و بهتری است چون پروتزهای ناحیه چانه بعد از مدتی بدلیل فشار شدید عضلات این ناحیه جابجا می شوند و حتی ممکن است کاملاً از آنجا خارج شوند. در بریدن استخوان چانه نتیجه زیباتر و قابل پیش بینی تر است.

